

граду од стране месног епископа. Премештање царске престонице у новоизграђени Константинов град на Истоку и царско крштење убрзо су изазвали настанак неутемељених легенди (*Константинова даровница*) у смислу да је папа Силвестар (†335) крстио цара у Риму, да је цар, напуштајући Рим, папи оставио и световну власт на Западу. Папа је, наводно, стекао право да носи чак и царску одећу (папска тијара), а цар је достојан да само придржава узде папиног коња „као коњушар блаженог Петра“ (*beati Petri stratoris officium*). Одавно је и на самом Западу доказано да су такве легенде неутемељене.

Протојереј др Радомир В. Поповић

ЧЕТВРТИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС О ПРИМЕНЈЕНОЈ LINGVISTICI – ALT 4

Dokaz da lepa tradicija treba da se neguje i pažljivo održava potvrdili su i ovog puta organizatori Četvrtog međunarodnog kongresa o primenjenoj lingvistici „The Fourth International Congress APPLIED LINGUISTICS TODAY“ (skraćeno ALT 4), koji je, u organizaciji Društva za primenjenu lingvistiku Srbije i Filološkog fakulteta u Beogradu, održan od 12. do 14. oktobra 2012. godine na Filološkom fakultetu. Tema Kongresa bila je „Challenges of Modern Times“, tako da su stručnjaci za jezik, ali i književnost, mogli da ponude širok raspon različitih segmenata svojih istraživanja. Organizacioni odbor Kongresa sačinjavali su: prof. dr Aleksandra Vraneš (Filološki fakultet u Beogradu), prof. Snežana Gudurić (Filozofski fakultet u Novom Sadu), prof. dr Vesna Polovina (Filološki fakultet u Beogradu), prof. dr Ljiljana Marković (Filološki fakultet u Beogradu), prof. dr Jasmina Moskovljević Popović (Filološki fakultet u Beogradu), dok su sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu u Odboru bili zastupljeni Mihail Tir, Edita Andrić, Marina Puja Badasku, kragujevački FILUM zastupao je Radivoje Mladenović, a prof. dr Slavica Perović je bila kao predstavnica Univerziteta Crne Gore, a prof. dr Biljana Mišić Ilić je predstavnica Filozofskog fakulteta u Nišu. Sa beogradskog Filološkog fakulteta Organizacioni odbor su sačinjavali još: prof. Maja Đukanović, Vesna Krajišnik, prof. dr Biljana Čubrović, Maja Milićević i Borko Kovačević.

Na Kongresu je učestvovalo oko 150 referenata koji su doputovali sa različitih zemalja: iz Velike Britanije, Italije, Norveške, Sjedinjenih Američkih Država, Zimbabvea. Naravno, nisu izostali stručnjaci iz šireg regiona -- iz Crne Gore, Makedonije i Federacije Bosne i Hercegovine. Uspešnost ovog međunarodnog kongresa ogleda se u brojnom odzivu referenata iz različitih zemalja i različitih ustanova, univerzitetskih centara i institucija najraznovrsnijih profila. Najdominantnije su bile profesorke i profesori sa filoloških i filozofskih fakulteta, kao najaktivnijih u domenu primenjene lingvistike i

teorijske lingvistike, ali nisu izostali ni nastavnici sa nematičnih fakulteta (Medicinskog, Elektrotehničkog itd.).

Ovaj odlično organizovani kongres započeo je lepo pripremljenim i ljupkim pozdravnim govorom predsednice Društva za primenjenu lingvistiku Srbije, profesorke Vesne Polovine, koja je u svom nadahnutom govoru dobrodošlice iznela najrelevantnije tekuće preokupacije iz domena teorijske i primenjene lingvistike, naznačila putanje potencijalnog istraživanja, a zatim poževela srećan rad svim učesnicima Kongresa. Otvaranju Kongresa prisustvovali su i brojni studenti Filološkog fakulteta i volonteri, koji su stajali na raspolaganju svim učesnicima i pružali su prave informacije u vezi sa samom konferencijom i svim pratećim događajima.

Impozantna su bila i plenarna predavanja, kojih je bilo čak četiri, a njihovi autori bile vrsne teoretičarke iz primenjene lingvistike. Prvo plenarno izlaganje održala je profesorica dr Zorka Kašić (Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd), vrsni poznavalac forenzičke lingvistike, koja je prisutnim učesnicima kongresa predočila i ilustrovala nove vidove interdisciplinarnosti, a potom se osvrnula na dva pravca razvoja forenzičke lingvistike. Profesorica Kašić je, između ostalog, govorila o forenzičkoj fonetskoj transkripciji, dešifrovanju sadržaja audio- i video-snimaka loše razumljivosti, o poređenju različitih govornika radi njihove identifikacije, o ekspertskom utvrđivanju jezičkog profila govornika, kao i organizovanju eksperimenata uz primenu akustičke analize.

Na drugoj plenarnoj sednici (govornica bila je Patricia Ashby, Univerzitet iz Vestminstera, Velika Britanija) čuli smo inspirativno i lucidno predavanje pod naslovom: „Making the Most of the Academic Hour – The Flipped Classroom Effect“. Profesorica Ashby je svoje višedecenijsko iskustvo u nastavi na univerzitetskom nivou oplemenila novim izazovima u vidu savremenih tehnologija koju pruža Khan akademija. Sve to je ilustrovala konkretnim primerima iz domena fonetike i fonologije engleskog jezika.

Treće plenarno predavanje održala je Silvia Bernardini (Univerzitet u Bolonji, Italija) o korišćenju korpusa u učionici, osvrnuvši se na prošla i sadašnja iskustva, a četvrto plenarno predavanje o akademskom diskursu i njegovim varijacijama održala je Kjersti Flottum (Univerzitet u Bergenu, Norveška). Ostala predavanja, prezentacije i referati održavani su u čak pet paralelnih sesija, koje su se sukcesivno nizale. Ovde ćemo izdvojiti samo najrelevantnija predavanja, ona koja su izazvala najveću pažnju i/ili su bila izuzetno posećena.

Najpre bismo izdvojili predavanje lingvistkinje Natalije Panić Cerovski sa Filološkog fakulteta u Beogradu, koja je privukla pažnju velikog auditorijuma svojim izuzetno savremenim i informativnim izlaganjem pod naslovom „Neki markeri citiranja u srpskom neformalnom diskursu“. Koleginica Panić Cerovski analizirala je klasične markere citiranja, poznatije kao *verba dicenci*, ali i one novije koji se upotrebljavaju pri navođenju, odn. citiranju dijaloga. Ova lingvistkinja je, sa posebnom pažnjom, istražila načine na koje govornik „pakuje“ govorni čin u ekspresivnu formu posredstvom promena u prozodiji, kao i u neverbalnom ponašanju. Originalni doprinos Natalije Panić Cerovski

prožimao je njeno predavanje od početka do kraja, a prisutni slušaoci predavanja uživali su u ovom unikatnom osvetljavanju nekih novih momenata, koje je Panić Cerovski uočila u domenu markera citiranja u neformalnom diskursu, koje je analizirala iz ugla prozodije, ne zanemarujući kineziku.

Biljana Ristić, iz Medicinske škole u Vranju, govorila je o temi „Elementi civilizacije u nastavi stranih jezika: na primeru aktuelnih udžbenika francuskog jezika za srednje škole i gimnazije“, čime je nastavila dugu i bogatu tradiciju koju je na Filološki fakultet uvela profesorka Pera Polovina, koja je pionir u ovoj oblasti, i to na području cele bivše Jugoslavije¹.

Profesor Veran Stanojević sa Katedre za romanistiku, naš eminentni formalni semantičar i vrsni teorijski i primenjeni lingvista, osvrnuo se na teorijske i praktične aspekte upotrebe određenog člana u francuskom jeziku. Dr Stanojević je svoju istraživačku pažnju najpre usmerio ka teorijama koje se zasnivaju na postulatu jedinstvenosti referenta, na teorije familijarnosti, koje su prisutne u savremenim dinamičkim semantičkim teorijama, a jedan od tih pristupa je poznatiji kao *Teorija reprezentacije diskursa*. Profesor Stanojević je pokazao u kojoj meri se teorijski nerešeni problemi upotrebe određenog člana odražavaju i u samoj praksi, i to didaktičkoj, na univerzitetskom nivou.

Profesorka dr Slavica Perović, dugogodišnji dekan Instituta za strane jezike Univerziteta Crne Gore, održala je inspirativno predavanje, pod naslovom „Apologising and the Montenegrin Cultural Script“, tokom koga je prisutnim kolegama koncizno i precizno saopštila rezultate svog izuzetno profesionalno izvedenog empirijskog istraživanja. Profesorka Perović je svojim istraživanjem obuhvatila najmodernije teorije lingvističke pragmatike, teorije učtivosti, ali i analizu diskursa. Ispitivanje je izvršila na vrlo reprezentativnom uzorku akademskih građana, a dobijene rezultate je podvrgla višestrukim dodatnim testovima, koji su doveli i do krajnjih rezultata. Auditorijum, koji je pažljivo saslušao predavanje profesorke Slavice Perović, poneo je sa sobom dragocene savete koji mogu da se primene kako u teorijskim, tako i u praktičnim istraživanjima. Upravo je predavanje profesorke Perović pokazalo da je ovaj kongres zaista u sebi objedinio i teorijski i primenjeni aspekt proučavanja lingvistike iz najrazličitijih uglova. Svakako da nam je profesorka Perović, pored svoje dražesne, ljupke i stilizovane pojave, ulepšala konferenciju jednim luksuznim i rafiniranim i nadasve lingvistički izazovnim istraživanjem, koje je ponudila prisutnim stručnjacima kao dragi kamen u vidu svog izvanrednog i više nego savršenog predavanja.

U nastavku, dva istraživača (Miloš D. Đurić sa Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu i Natalija Panić Cerovski sa Filološkog fakulteta u Beogradu) saopštili su rad „Contrasting Discourse Markers' Functions in Academic Discourse and TV Talk Shows“, u kome su se osvrnuli na sintaksičke, semantičke i pragmatičke funkcije markera u akademskom

¹ O udžbenicima videti izuzetno bogato opremljenu i informativnu monografiju našeg prvog pionira u toj oblasti: **Pera Polovina** (1964): *Udžbenici francuskog jezika kod Srba do 1914. godine*. Beograd: Univerzitet u Beogradu i Društvo za strane jezike i književnosti Socijalističke Republike Srbije.

diskursu, na materijalu transkribovanih i anotiranih fakultetskih predavanja, a istovremeno su minuciozno analizirali i markere diskursa u diskursu emisija razgovornog tipa ili, preciznije, na materijalu engleskih i francuskih emisija koje su transkribovane i anotirane za njihovo zajedničko istraživanje.

Profesorka dr Biljana Čubrović, sa Katedre za anglistiku Filološkog fakulteta u Beogradu, održala je predavanje u čijem fokusu se nalazi akustička analiza. Njen rad, pod naslovom „Evaluating Medial Stops in Serbian and Serbian English: An Acoustic Analysis“ ispitao je različite aspekte aspiracije, zatim vreme nastupanja glasa, kao i različite pojave koje je ova istraživačica ispitala egzaktnim metodama uz pomoć rigoroznih akustičkih merenja. Ogroman značaj istraživanja dr Biljane Čubrović nalazi se u širokoj primenljivosti zaključaka njenih istraživanja i u teoriji i u praksi, tako da je profesorka Čubrović isto zaokružila jednu uspešnu celinu ove međunarodne konferencije.

Profesorka dr Jasmina Moskovljević Popović, šef Katedre za opštu lingvistiku Filološkog fakulteta u Beogradu, stavila je pod svoju istraživačku lupu pregršt najrazličitijih tipova sintaksičkih grešaka u pisanom diskursu učenika mlađeg osnovnoškolskog uzrasta. Profesorka Moskovljević je najpre analizirala i klasifikovala različite tipove morfoloških, morfosintaksičkih i sintaksičkih grešaka, a zatim je, na osnovu analize opsežnog korpusa od stotinu i dvadeset pisanih radova učenika prvog i četvrtog razreda osnovnih škola iz Beograda, uspostavila metodološku osnovu za istraživanja razvoja pisanog jezičkog izraza. Pored pomenutog, tokom svog predavanja, profesorka Jasmina Moskovljević osvetlila je i razvojne trendove u učestalosti pojave određenih tipova karakterističnih grešaka za svaki od pojedinačno posmatranih uzrasta.

Profesorka Julijana Vučo analizirala je korpus italijanskog jezika za strance, dajući nam jednu potpuno novu aromu mogućnosti istraživanja brojnih kolateralnih rezultata projekata. Ona je korpus sortirala, transkribovala i u potpunosti pripremila za naučnu obradu. Tokom svog predavanja, profesorka Vučo se posebno osvrnula i na prva iskustva u radu sa ovakvom vrstom korpusa, kao i na probleme i opredeljenja u formiranju korpusa ITALBEG. Posebnu pažnju je usmerila i na različite mogućnosti izbora referentnih korpusa, kao i načina kodiranja i transkripcije.

Prof. Biljana Mišić Ilić i Ljiljana Mihajlović sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Nišu osvrnule su se na praktična iskustva iz nastave nakon uvođenja akademskog predmeta „Učenje jezika uz pomoć računara“. Ove dve vrsne istraživačice saopštile su svoja iskustva nakon trogodišnje implementacije ovog akademskog predmeta na Departmanu za anglistiku Filozofskog fakulteta u Nišu. Njihovo istraživanje je više nego originalno, pošto je, pored pomenutih praktičnih iskustava, obuhvatilo i različite probleme tehnološke, pedagoške, ali i administrativne prirode, sa kojima su se susretale u ovom periodu primene. Krunu njihovog saopštenja svakako predstavlja vrhunski i profesionalno odrađena statistička analiza, kao i kvantitativno i kvalitativno obrađeni rezultati ankete kojom su ove dve istraživačice obuhvatile čak tri generacije studenata.

Na kraju svog predavanja, ove dve lingvistkinje su ukazale i na moguće buduće pravce, kako modifikacija, tako i usavršavanje ovog akademskog kursa.

Profesorka Jelena Filipović sa Filološkog fakulteta u Beogradu saopštila je rezultate svog istraživanja, kojim je obuhvatila jezičku politiku i jezičko planiranje u okviru standardnojezičkih kultura, i to iz ugla teorije kompleksnosti, dok su se Branislav Ivanović, Maja Matić i Zorica Kovačević (sve troje sa Filološkog fakulteta u Beogradu) osvrnuli na fonetske specifičnosti frazeoloških formativa u nemačkom i švedskom jeziku.

Dr Tatjana Samardžija Grek sa Katedre za romanistiku Filološkog fakulteta u Beogradu obradila je, potpuno originalno i lingvistički lucidno, particip prezenta u *Ispovestima* Žan-Žaka Rusoa. Rad profesorka Grek je još jedan dragi kamen u mozaiku koji sačinjava ovu međunarodnu konferenciju primenjene lingvistike. Dokaz da se profesorka Tanja Grek bavi uvek aktuelnim lingvističkim temama, kao i da prati književnoteorijske trendove, upravo se nalazi u njenom savršenom odabiru teme. Upravo povodom tristogodišnjice rođenja Žan Žaka Rusoa, velikog francuskog prosvetitelja i književnika, profesorka Grek je pristupila ovako minucioznoj i akribički izvedenoj analizi, u kojoj je ova vrsna lingvistkinja kontrastirala dosad izdvojena obeležja participskih konstrukcija sa Rusoovom upotrebom participa prezenta. Dr Tanja Grek je sa posebnom preciznošću analizirala karakteristične nizove jukstaponiranih participa prezenta, kao i njihov sintaksički položaj i ulogu u kontekstu složenih rečenica.

Pored ovog naučnog dela kongresa i manje formalnog, zabavnog dela, održana je i Skupština Društva za primenjenu lingvistiku Srbije, tokom koje se raspravljalo o mnogim pertinentnim tekućim pitanjima primenjene i teorijske lingvistike, kao i o različitim implikacijama koje se mogu primeniti na praktičnu nastavu jezika. Istakao bih još i to da su stručnjaci sa nefiloloških fakulteta, sa posebnom pažnjom, saslušali svoje profesorka i profesore sa matičnog Filološkog fakulteta u Beogradu, kao i profesorka i profesore sa Filozofskih fakulteta u Nišu i Novom Sadu, i Instituta za strane jezike Univerziteta Crne Gore, i pokupili dragocena iskustva koja se uspešno mogu implementirati u konketnom nastavnom procesu. I tokom trajanja skupštine Društva, Filološki fakultet u Beogradu je još jednom pokazao kako sa lakoćom suvereno vlada najsavremenijim mehanizmima lingvističkog menadžmenta.

Pored brojnosti učesnika ovog izuzetnog kongresa, mora se istaći i brojnost kvalitetnih predavanja, saopštenja i referata, koji su prezentovani profesionalno i uz pomoć najsavremenijih tehničkih pomagala, koja je velikodušno obezbedio Filološki fakultet u Beogradu, na čelu sa dekanom, profesorkom dr Aleksandrom Vraneš.

Od samog početka, pa do kraja, međunarodni kongres o primenjenoj lingvistici odisao je posebno toplom, prijateljskom i kolegijalnom atmosferom, u kojoj su stručnjakinje i stručnjaci razmenjivali svoja mišljenja, diskutovali o najrazličitijim problemima, razmenjivali svoja teorijska i praktična iskustva iz oblasti nastave jezika, raspravljali o rezultatima svojih empirijskih istraživanja i vodili žive diskusije o najrazličitijim temama koje su direktno i indirektno sadržane u glavnoj niti koja je prožimala ovaj međunarodno značajan

dogadaj. Upravo zbog svega rečenog i opisanog, slobodan sam da kažem da organizatorima ovog uspešnog međunarodnog kongresa treba odati veliko priznanje za tradicionalno uspešno organizovanu međunarodnu akademsku manifestaciju ovako velikog obima. Učesnici Kongresa otišli su svojim kućama sa lepim uspomenama, unapred se radujući pomisli na naredni kongres i prelepo druženje. Filološki fakultet u Beogradu je sa veličanstveno upriličenim kongresom dokazao da je i dalje najbolja institucija tog tipa u regionu bivše Jugoslavije, a usudio bih se da dodam, i u ovom delu istočne Evrope, pa i šire.

Miloš D. Đurić

PRVA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O ENGLESKOM JEZIKU STRUKE

Uz učešće 108 eksperata iz 42 zemlje, u Nišu, gradu spomeniku bogate i burne istorije Srbije i Evrope, održana je od 17. do 19. maja 2013. godine prva međunarodna konferencija posvećena engleskom jeziku struke (engl. „First International Conference on Teaching English for Specific Purposes“). Inače, ova konferencija organizovana je u jubilarnoj 2013. godini, u kojoj je ceo hrišćanski svet obeležio 1700 godina od donošenja Milanskog edikta (lat. Edictum Mediolanense), čime je hrišćanima dozvoljeno da ispovedaju svoju veru, a hrišćanskim crkvama dozvoljeno da raspoložnu svojom imovinom. Ključna ličnost ove velike istorijske odluke bio je car Konstantin, rimski imperator koji je rođen u Nišu (lat. Naissus), te je upravo organizovanje konferencije u jubilarnoj 2013. godini više nego simbolično.

Upravo u ovoj, po mnogo čemu značajnoj godini, docent dr Nadežda Stojković, sa Elektronskog fakulteta u Nišu, donela je značajnu odluku, a unela nadljudsku energiju da organizuje prvu konferenciju engleskog jezika struke u regionu. Potrebno je, svakako, istaći da je deo profesionalno profilisanog tima i prof. dr Slađana Živković (Građevinski i Arhitektonski fakultet u Nišu). Najveću pomoć velikodušno su pružili prof. dr Dragan Antić, rektor Univerziteta u Nišu, i prof. dr Dragan Janković, dekan Elektronskog fakulteta u Nišu. Pokrovitelji konferencije bili su Američka ambasada u Srbiji, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije, Elektronski fakultet u Nišu i Univerzitet u Nišu.

Prvog dana, nakon registracije učesnika, usledila je ceremonija otvaranja, a zatim je usledio koktel na kome su se učesnice i učesnici konferencije neformalno družili tokom kraćeg vremenskog intervala. Na svečanoj sednici govorila je En M. Džons, profesor emerit sa Državnog Univerziteta u San Dijegu. Ona je ovu predivno organizovanu konferenciju otvorila predavanjem izloživši tekuća istraživanja u okviru engleskog jezika struke, sa posebnim osvrtom na razvoj kurikuluma i konkretnu primenu teorijskih dostignuća u učionici.

Nakon plenarnog predavanja usledio je radni deo konferencije koji se odvijao u nizu paralelnih sesija, kao i sesija radioničkog tipa. Kako je ovo prva konferencija engleskog